

Predmet: RAZVOJNA PSIHOLOGIJA

Letnik: 1.

1.VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNI CILJI

Študentke in študentje osvojijo temeljna teoretična znanja iz razvojne psihologije. Pri tem spoznajo:

- različne teoretske pristope in pojmovanja otroštva,
- zakonitosti razvoja in značilnosti posameznih razvojnih obdobij s poudarkom na razvoju predšolskega otroka.
- interakcijsko delovanje dejavnikov, ki vplivajo na razvoj.

Pri predmetu se seznanijo z možnostmi in omejitvami uporabe teoretičnih spoznanj v vzgojni praksi:

- razvijejo sposobnost opazovanja in spoznavanja posameznih otrok in njihove družinske situacije ter se naučijo osnov terapevtskega delovanja (svetovanja, preprečevanja itd.),
- se naučijo analizirati vzgojno situacijo in druge dejavnike, pomembne za otrokov razvoj,
- analizirajo lastna ravnanja in uvidijo poklicne probleme.

Študentka ali študent razvija kritično mišljenje z analiziranjem in primerjanjem različnih spoznanj razvojne psihologije ter s povezovanjem le-teh s spoznanji drugih ved in z dogajanjem v praksi. V diskusijah si pridobiva sposobnosti jasnega izražanja mnenj, poslušanja in upoštevanja drugih. S pomočjo pisnih izdelkov se nauči strokovno korektne pisnega izražanja.

2.VSEBINA

Razvojna psihologija: razmerje znanost - praksa, problemi psihologije, predmet, metode, cilji, področja razvojne psihologije.

Razvoj: značilnosti razvoja (smer, tempo, povezanost, stadiji, občutljiva obdobja), dejavniki razvoja, periodizacija po obdobjih.

Teorije razvoja: pregled najpomembnejših teorij, primerjava in dileme pri razlagah razvoja.

Individualne razlike: v razvoju in temperamentu, vplivi okolja na individualne razlike, razlike med spoloma

- *behavioristične teorije,*
- *ekološka teoretska smer.*

Začetek življenja: prenatalni razvoj, rojstvo, novorojenček.

Telesni razvoj, razvoj možganov in živčnega sistema.

Socialno-emocionalni razvoj: uvod, razlaga pojmov

- *Freudova teorija:* temeljni pojmi, stadiji psihoseksualnega razvoja, uporabnost in kritike.
- *Eriksonova teorija:* temeljni pojmi, stadiji psihosocialnega razvoja,
- *Bowlbyjeva teorija.* Primarna navezanost. Uporabnost in kritike. Simbioza, navezanost in avtonomnost.

Emocije: razvoj osnovnih čustev, funkcija čustev, razlike v izražanju in doživljanju čustev med posamezniki.

Socialni odnosi: pomen, vpliv vrstnikov na razvoj, prosocialno vedenje, prijateljstvo, konflikti. Socialni statusi in vloge.

Kognitivni (miselni) razvoj: osnovni pojmi. Razvoj občutenja, zaznavanja in pozornosti.

- *Piagetova teorija:* osnovni pojmi, stadiji kognitivnega razvoja razvoja, uporabnost in kritike.
- *Teorija L.S. Vigotskega:* osnovni pojmi, primerjava s Piagetovo teorijo.

Govor: pojmi in definicije, razvoj govora, odnos mišljenje - govor. Pomen vzgoje za razvoj govora. Bilingvizem in učenje tujih jezikov.

Moralni razvoj: pomen, komponente, razvoj moralnosti, teorije;

- *Kohlbergova teorija moralnega razvoja:* pristop (moralne dileme), stadiji moralnega razvoja, uporabnost in kritike (Gilliganova).

Osebnost: povezanost duševnih funkcij in otrokova osebnost, norme, "zrelost".

Identiteta in razvoj pojma samega sebe.

Spolna identiteta (Kohlberg): razvoj spolne vloge in spolnega vedenja.

Problemi v razvoju: Motnje v čustvovanju in vedenju. Hiperaktivnost in agresivnost.

Opazovanje otrok in spremljanje njihovega razvoja v vrtcu: tehnike in napake opazovanja, opazovanje in spremljanje razvoja otrok v vrtcu.

Igra otrok – psihološki vidik. Novejša spoznanja o domišljjski (simbolični) igri.

Integrirana praksa in obiski ustanov

Praktično delo poteka v vrtcih in v drugih ustanovah za predšolske otroke. Zajema usmerjena opazovanja, aktivno delo z otroki in razgovore s pedagoškimi delavci ali drugimi strokovnjaki.

3. POVEZANOST Z DRUGIMI PREDMETI

4. ŠTUDIJSKA LITERATURA

OBVEZNA

BAHOVEC, E., KODELJA, Z. (1996). *Vrtci za današnji čas*. Ljubljana: Center za kulturološke raziskave pri Pedagoškem inštitutu.

BATISTIČ ZOREC, M. (2000). *Teorije v razvojni psihologiji*. Ljubljana: Pedagoška fakulteta.

KROFLIČ, R. (1997). *Med poslušnostjo in odgovornostjo* (str. 35 – 83). Ljubljana: Založba Vija.

Kurikulum za vrtce (1999). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport, Zavod za šolstvo

HORVAT, L., MAGAJNA, L. (1985). *Razvojna psihologija*. Ljubljana: Državna založba Slovenije.

MARJANOVIČ UMEK, L. (2001). Psihologija predšolskega otroka. V L. Marjanovič Umek (ur.), *Otrok v vrtcu. Priročnik k kurikulu za vrtce*. Maribor: Založba Obzorja.

MARJANOVIČ UMEK, L. in LEŠNIK MUSEK, P. (2001). Igra v kurikulu za predšolske otroke. V L. Marjanovič Umek in M. Zupančič (ur.), *Psihologija otroške igre. Od rojstva do vstopa v šolo*. Ljubljana: Znanstveni inštitut Filozofske fakultete.

PERGAR KUŠČAR, M. (1999). *Šola in otrokov razvoj*. Ljubljana: Pedagoška fakulteta.

ZUPANČIČ, M. in JUSTIN J. (1992). *Otrok, pravila, vrednote* (poglavje Predšolski otrok, str. 3-78). Ljubljana: Državna založba Slovenije.

PRIPOROČLJIVA

